

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, *Adalet Bakanı Akın Gürlek* tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Ceylan AKÇA CUPOLO

Diyarbakır Milletvekili

24 Mayıs 1994 tarihinde Diyarbakır Kulp'un Çağlayan Köyü'nde gözaltına alındıktan sonra kaybedilen Selim ÖRHAN, Hasan ÖRHAN ve Cezayir ÖRHAN da zorla kaybettirilenlerdendir. İHD'nin kayıp yakınlarıyla beraber basına yaptığı açıklamasına göre; "Bolu Komando Tugayı'na bağlı askeri birlikler, 6 Mayıs 1994 tarihinde Diyarbakır'ın Kulp İlçesi Deveboyu Mezrası'na baskın yapar. İmama 'minareden köylülerin cami önünde toplanması' için anons yaptırılır. Askerler tarafından cami önünde toplanan köylülere "evlerinin yakılacağını" ama öncesinde eşyalarını toplamaları için izin verileceği söylenir. Ancak köylülerin eşyalarını taşıması tamamlanamadan evler ateşe verilir. 24 Mayıs 1994 tarihinde askerler tekrar köye gelir. O sırada köyde bulunan 46 yaşındaki Selim, 40 yaşındaki Hasan ve 17 yaşındaki Cezayir Örhan gözaltına alınır. "Onları nereye götürüyorsunuz?" diye soran ailelerine askerler "Yolda bize rehberlik edecekler, sonra bırakacağız, merak etmeyin" cevabını verirler. Salih Örhan ertesi gün Zeyrek Jandarma Komutanlığına giderek kardeşleri Selim ve Hasan ile yeğeni Cezayir'i sorar. Zeyrek Jandarma Komutanı Ahmet Potaş, söz konusu kişilerin Kulp'a götürüldüklerini söyler. Salih Örhan, bu sefer Kulp Jandarma Komutanı Ali Ergülmez ile görüşür ancak Ali Ergülmez konuya ilişkin bilgisi olmadığını söyler. Bölgedeki karakollardan cevap alamayan Salih Örhan, Kulp Cumhuriyet Başsavcılığına, Diyarbakır Devlet Güvenlik Mahkemesi Savcılığına, OHAL Valiliğine, Diyarbakır Jandarma Asayiş Komutanlığı'na, Adalet ve İçişleri Bakanlıklarına resmi başvurular da bulunur. Selim Örhan Diyarbakır Devlet Güvenlik Mahkemesi'nde görevli savcı Mustafa Atagün'e ifade verir. Selim Örhan'ın anlattıkları karşısında çok sinirlenen savcı "Devletin insanların kaybolmalarına neden olduğunu nasıl iddia edebilirsin?" diyerek onu azarlar. Selim, Hasan ve Cezayir Örhan'ın gözaltına alındığına, önce Serik karakoluna ardından Lice jandarma karakoluna son olarak da bir kısmı işkencehaneye çevrilen Lice Yatılı Okulu'na götürüldüğüne dair tanıklık edenler olur. Ancak Kulp Cumhuriyet Başsavcılığı'nın, 8 Haziran 1994 tarihinde başlattığı soruşturmada, gözaltı kayıtlarında Selim, Hasan ve Cezayir Örhan'ın adlarının yer almadığı gerekçesiyle soruşturmaya yer olmadığı kararı verilir. üm girişimleri sonuçsuz kalan Örhan Ailesi, İHD Diyarbakır Şubesi avukatları aracılığıyla AİHM'e başvuru yapar. 6 Kasım 2002 tarihinde AİHM, Türkiye'yi Selim, Hasan ve Cezayir Örhan'ın gözaltında kaybedilmesinden sorumlu tutar. 2003 yılında Selim ve Hasan Örhan'a ait kemikler Kulp'a bağlı Bağcılar köyü yakınlarında bir toplu mezarda bulunur. Cezayir Örhan'dan ise bir haber alınmaz. İstanbul Adli Tıp Kurumu'nda kimlik tespiti çalışması yapılan Selim ve Hasan Örhan'a ait kemikler 16 Temmuz 2004'te postayla Kulp Savcılığı'na gönderilir. Ancak defnetmek için

kemikleri isteyen aileye Savcılık kemiklerin kaybolduğu bilgisini verir. Aile ve İHD'nin altı yıllık arayışının ardından Örhan'lara ait kemiklerin, aynı toplu mezardan çıkan 6 kişiyle birlikte topluca kimsesizler mezarlığına gömüldüğü anlaşılır. Faillerin tespiti ve yargılanmaları için her ne kadar savcılığa başvuru yapılmışsa da dosyada etkin bir soruşturma yapılmaz ve dosya zamanaşımına uğrar.”

Bu bağlamda;

1. Önergede bahsedilen ve zorla kaybettirilenlerin akıbeti ne olmuştur? Cenaze ve/veya mezar yerleri nerededir?
2. Bu olaydaki failer/azmettiriciler/devletle ilişkili paramiliter odaklar açığa çıkarılmış, yargılanmış ve cezalandırılmış mıdır?
3. Kişinin akıbeti ortaya çıkıncaya kadar hukuken kesintisiz bir biçimde işlenmeye devam eden bir suçta, hangi kanun maddesi zamanaşımından bahsederek faili korurken, geride kalanların ömür boyu sürecektir adalet arayışına bir son tarih koyabilir?
4. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin (AİHM) *yaşam hakkı ihlali, etkin soruşturma yürütmemek ve işkence yapmak* suçlarından oybirliğiyle Türkiye'yi mahkûm ettiği dosyalar, söz konusu kararların ardından neden yeniden açılmamış, failerin/azmettiricilerin/devletle ilişkili paramiliter odakların cezalandırılması için neden somut adımlar atılmamıştır?
5. Kamuoyunda politik faili meçhul dosyalarını da etkin biçimde soruşturması, uluslararası hukuka ve vicdanlara aykırı olarak zamanaşımını gerekçesiyle kapatılan dosyaları yeniden açması umulan Faili Meçhul Suçları Araştırma Daire Başkanlığının yanına faili belli olan suçlar için de Gözaltında Zorla Kaybetme Suçları Araştırma Dairesi kuracak mısınız?